

Syn. Se *Stor.* — 3) (fam.) Se *Faslig*, 3. — Skrifves äfv. *Hiskelig*.

Anm. *Hisklig* hette i fornspråket *Haskelig* och betydde *Fartig*, af *Haski*, fara.

HISKLIGT, adv. 1) På ett hiskligt sätt. *Lejonet ryter h. Han framför h. i Frankrike.* — **Syn.** Se *Förskräckligt*. — 2) (fam.) Se *Fasligt*. *H. stor*, *ful*. — Skrifves äfv. *Hiskeligt*. — **Syn.** Se *Ganska*.

HISNA, hi'sna (uttalas af somliga hi'ssna), v. n. 1. 1) Fattas af en plötsligt påkommen yrsel, såsom då man står på kanten af ett brådjud, eller äfven vid någon förfärlig anblick. *Den, som h-r vid brädden af en agrund, kan lätt falla ned.* — 2) (fam.) Se *Häpna*, *Förfasa sig*. *Jag h-r, när jag tänker på den fara, som jag med knapp nöd undkommit.* — *Hisnande*, n. 4. **HISNELIG**, a. 2. (föga brukl., skämtv.) Så beskaffad, att man kan hisna vid tanken derpå.

HISSA, v. a. 1. Med tillhjälp af ett blocktyg upplyfta en tyngd. *H. in och ut varor på ett fartyg.* *H. ankare, segel.* *H. ned, upp*, se *Nedhissa*, *Upphissa*. — *Hissande*, n. 4.

HISSBLOCK, n. 3. Se *Block*, 2.

HISSHJUL, n. 3. Hjul till ett hisswerk.

HISSMASKIN, hi'ssmaschi'n, m. 3. Se *Hissverk*. [-machin, -maschin.]

HISTÅG, n. 3. Tåg, hvarmed hissning sker. **HISSVERK**, n. 3. Mekanisk inrättning med hjul och blocktyg till tyngders upplyftande.

HISTORIA, história, f. 3. pl. — *rier*. (gr.)

A) (utan plur.) 1) Sann berättelse om menniskoslägtets, ett folks, en nations, ett större ell. mindre samhälles öden, antingen för hela deras kända tillvaro eller blott för en del deraf. *Allmän h.*, se *Verldshistoria*. *Speciel h.*, som handlar blott om någon viss nation, stat, o. s. v. *Gamla h-rien*, som sträcker sig ifrån början af den kända historiska tiden till vestra romerska rikets fall, år 476. *Medeltidens h.*, från nämde tid till Reformationen. *Nyare h-rien*, från Reformationen till innevarande tid. *Bibliska h-rien*, som handlar om de händelser, hvilka i bibeln omtalas. *Romerska, grekiska, svenska h-rien*. Bildar sammansättningarna *Verldshistoria*, *Kyrkohistoria*. — **Syn.** Häfder, *Annaler*, *Tideböcker*. — 2) Berättelse om minnesvärda händelser, som rört hela folk och samhällen. *Trettioåriga krigets h.* *Franska revolutionens h.* — 3) Berättelse om vetenskapers och konstens utveckling ifrån deras början till innevarande tid eller blott för en viss period. *Vetenskapers och konsters h.* *Litteraturens, matematikens, handverkens h.* Ingår i sammansättningen *Litteraturhistoria*. — 4) (i bestämd form) a) Kunska pen om menniskoslägtets öden; äfv. i allmänhet: arbeten, som derom handla. *Studera h-rien*. *Läsa h-rien*. *Vara väl hemmastadd i h-rien*. *En kurs i h-rien*. *Professor i h-rien*. — b) Brukas som motsats till *fabel* eller *dikt* i allmänhet. *Fabeln, sagan, myten och h-rien*. *Denne romansförfattare har förskönat h-rien genom inflytande af romantiska dikter*. — 5) Berättelse om enskilda personers händelser, mer eller mindre minnesvärda. *Han berättade mig hela sin h., h-rien om sin kärlek*. *Tvenne älskandes h.* — 6) Beskrifning öfver alla slags naturföremål, såsom djur, växter, mineralier. I denna bemärkelse brukas vanligen *Naturalhistoria*. — B) (med plur.) 1) Berättelse om någon särskilt märkligt händelse. *Jag vill berättla er en liten h.* *En rolig, komisk, tragisk, minnesvärd, skandalös h.* *Denna kvinna kän-*

ner alla stadens h-rier. — Bildar sammansättningen *Squallerhistoria*. — 2) a) Diktad berättelse. — b) Dikt, lögn, osanning. *Det är bara en h., bara h-rier, bara dumma h-rier.* *Hvad är det för h-rier?* *hvad är det för prat?* — **Har** sammansättningen *Lögnhistoria*.

HISTORIEBOK, históriebók, f. 3. pl. — *böcker*. 1) Bok, som handlar om historiska händelser. — 2) Bok, som innehåller berättelser till tidsfördrif för den läsande allmänheten.

HISTORIEMÅLARE, m. 3. Målare, som utslutande egnar sig åt historiemålningen.

HISTORIEMÅLNING, f. sing. (alltid i best. form) Det slag af målarkonsten, som framställer bestämda historiska eller historien tillhöriga händelser och personer.

HISTORIESKRIBENT, histórieskribä'nnt, m. 3. Se *Historieskrifvare*.

HISTORIESKRIFVARE, m. 3. En, som författat ett eller flera historiska arbeten. — **Syn.** *Historieskribent*, *Historikus*, *Historiograf*, *Häfdatecknare*.

HISTORIETT, hi'storiätt, f. 3. Liten glädigt berättelse.

HISTORIK, histårik, f. 3. Kort och enkel berättelse om händelser i deras sammanhang och med dithörande omständigheter.

HISTORIKER, histårik'r, m. 3. eller

HISTORIKUS, histårikuss, m. plur. *historici* och *historiker*. En, som är väl hemmastadd i historien; äfv. forskare i historien, författare af skrifter i historiska ämnen; se äfv. *Historieskrifvare*. — Skrifves äfv. *Historicus*.

HISTORIOGRAF, historiągráf, m. 3. Se *Historieskrifvare*. [-graph.]

HISTORISK, a. 2. 1) Som tillhör eller har afseende på historien. *H. stil*. *H. roman, teaterpjäs*, hvilkas ämnen äro hämtade ur historien. *H-a tiden*, den tid, för hvilken historia gifves (i motsats till *Fabeltiden*). — 2) I historiens annaler fräjdad. *Ett h-t namn*. — 3) Som i ett eller annat afseende blifvit omnämnd eller kommer att omnämnas i historien. *En h. person*. — 4) Verkligt sann. *Detta är h-t*, har verkligen passerat. *Grunden för denna roman är h.*

HISTORISKT, adv. 1) På historiskt sätt, utan främmande prydnader. *Berätta en sak h.* — 2) Enligt, i öfverensstämmelse med historien. *Enligt fabeln, lefde Dido på Æneas' tid*, men, *för att tala h., låg en tidrymd af flera sekler emellan dem begge*.

HISTRION, histrión, m. 3. 1) (hos Romarne) Skådespelare i allmänhet. — 2) (nu) Gycklare, komediant.

HIT, adv. Till detta ställe. *Kom h. Kasta ögonen h.* *Ända h.* *H. bort*, *h. fram*, *h. in*, *h. ned*, *h. upp*, *h. ut*, *h. öfver*. *H. intill*, *h. intills*, se *Hitintill*, *Hitintills*. *H. och dit*, både till det ena och andra stället. *Gå, löpa h. och dit*. (Fig.) *Prata h. och dit*, än om det ena och än om det andra. *Tänka h. och dit*, vända sina tankar än åt det ena, än åt det andra hållet. *H. och dit* brukas äfv. ofta i hvardagstal med ett verb, upprepat ifrån en annans tal, för att uttrycka en känsla af harm, t. ex.: *Du borde resa, för att slå ifrån dig sorgerna; jag har tusen gånger sagt det. Resa mig hit och resa mig dit, jag är ju icke i stånd att komma ifrån.* *En h., en dit*, den ene till det stället, den andre till ett annat, t. ex.: *Den ene löper h., den andre dit.* *Än h. än dit*, än till det ena, än till det andra stället, t. ex.: *Springa än h. än dit.*